

Møte tirsdag den 24. november kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n (nr. 19):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om godtgjørelser for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer (Innst. S. nr. 23 (1998-99))
2. Innstilling fra Stortingets presidentskap om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer (Innst. S. nr. 255 (1997-98))
3. Innstilling fra samferdselskomiteen om delvis bompengefinansiering av ny rv 35 Lunner-Gardermoen i Oppland og Akershus (Innst. S. nr. 32 (1998-99), jf. St.prp. nr. 85 (1997-98))
4. Innstilling fra næringskomiteen om Omsetningsrådets virksomhet og regnskap for 1995 og 1996 (Innst. S. nr. 15 (1998-99), jf. St.meld. nr. 48 (1997-98))
5. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ansgar Gabrielsen, Oddvard Nilssen og Ivar Kristiansen om endringer i konsesjonsloven og andre berørte lover (Innst. S. nr. 24 (1998-99), jf. Dokument nr. 8:113 (1997-98))
6. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/98 av 29. mai 1998 om endring av vedlegg XIX i EØS-avtalen om forbrukervern (Innst. S. nr. 26 (1998-99), jf. St.prp. nr. 87 (1997-98))
7. Referat

Presidenten: Fra den norske delegasjon til Den vest-europeiske unions parlamentariske forsamlings 44. sesjon, 2. del, i Paris foreligger søknad, undertegnet av delegasjonens leder, stortingsrepresentant Fridtjof Frank Gundersen. Søknaden gjelder permisjon i tiden fra og med 30. november til og med 3. desember for representantene Grethe Fosslie, Ingvald Godal, Laila Kaland, Jørgen Kosmo, Finn Kristian Marthinsen og Fridtjof Frank Gundersen.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Akershus fylke: André Kvakkestad og Rikke Lind.
For Buskerud fylke: Unni Hennem Lie.
For Møre og Romsdal fylke: Ottar Kaldhol.
For Telemark fylke: Gunn Marit Helgesen.
For Vestfold fylke: Karin Lian.
3. Rikke Lind og Ottar Kaldhol innvelges i Lagtinget for den tid de møter for representantene Grethe Fosslie og Laila Kaland.

S a k n r . 1

Innstilling fra Stortingets presidentskap om godtgjørelser for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer (Innst. S. nr. 23 (1998-99))

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne ta opp det forslaget som er omdelt på representantenes plasser, og som går ut på at denne saken etter SVs mening bør sendes tilbake til Stortingets lønnskommisjon med den klare beskjed at godtgjørelsen for stortingsrepresentanter og Regjeringens medlemmer ikke skal øke mer enn den generelle lønnsøkningen. Det er fordi Stortingets lønnskommisjon, som nå Presidentskapet støtter, i kroner har foreslått betydelige lønnsøkninger for stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer og statsministeren, men også i prosent en betydelig lønnsøkning utover det som andre har fått i dette lønnsoppgjøret, selv om det har vært et meget godt lønnsoppgjør.

Fra SVs side mener vi at man ikke skal øke lønnsforskjellene i samfunnet, og heller ikke at Stortinget burde gå foran i ønsket om økte lønnsforskjeller eller økt lønnsnivå generelt sett. I kroner er dette en betydelig lønnsøkning, særlig for statsminister og regjeringsmedlemmer, men også for stortingsrepresentanter. Som kjent lever folk av kroner og ikke av prosenter.

Mange steder i arbeidslivet diskuterer man nå lønns-systemer for å legge det om i mer resultatorientert retning, med mer vekt på «resultatlønn», som det heter. Jeg synes heller ikke det argumentet akkurat i dag skulle tilsi at regjeringsmedlemmer og statsministeren fortjener en lønnsøkning på 65 000 kr.

Det virker heller ikke som det er noen betydelige rekrutteringsproblemer til regjeringskontorene akkurat nå. Tvert imot, var det en som hvisket bak meg, nå skjønner jeg hvorfor de holder seg så godt fast!

Med dette er forslaget tatt opp.

Presidenten: Kristin Halvorsen har tatt opp det forslaget hun viste til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, se side 494)

S a k n r . 2

Innstilling fra Stortingets presidentskap om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer (Innst. S. nr. 255 (1997-98))

Presidenten: Ingen har forlangt ordet.

(Votering, se side 495)

S a k n r . 3

Innstilling fra samferdselskomiteen om delvis bompengefinansiering av ny rv 35 Lunner-Gardermoen i Oppland og Akershus (Innst. S. nr. 32 (1998-99), jf. St.prp. nr. 85 (1997-98))

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at den trykte innstillingen på nåværende tidspunkt ikke er omdelt i salen, men at den vil bli omdelt under debatten og i god tid før votering.

Etter ønske fra samferdselskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Høyre 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter og Tverrpolitisk Folkevalgte 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt adgang til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Thore Aksel Nistad (Frp) (ordfører for saken): St. prp. nr. 85 for 1997-98 gjelder delvis bompengefinansiering av ny Rv 35 mellom Rv 4 i Lunner kommune i Oppland og den nye hovedflyplassen på Gardermoen i Nannestad kommune i Akershus. Prosjektet ble første gang omtalt i St.prp. nr. 90 for 1991-92 om Utbygging og finansiering av hovedflyplass for Oslo-området på Gardermoen med tilhørende tilbringersystem.

Kostnadene for vegen er beregnet til 570 mill. 1998-kroner. Utbyggingen vil være en kombinasjon av statlige midler og et bompengebidrag på 130 mill. kr. Det er beregnet at prosjektet har en nytte på ca. 300 mill. kr. Rv 35 på strekningen Jessheim-Hønefoss vil også inngå i stamvegnettet når ny veg på strekningen Lunner-Gardermoen er vedtatt.

En enstemmig komite viser til at prosjektet Rv 35 Lunner-Gardermoen er et prosjekt som knytter Vest-Oppland og Ringerike til den nye hovedflyplassen på Gardermoen. Vegen vil også være en viktig omkjøringsveg nord for Oslo, en ytre ring som vil avlaste sterkt trafikkerte sentrumsområder.

Komiteen har også merket seg at prosjektet har samfunnsmessig lønnsomhet, og at vegen gir gode muligheter for videreutvikling av kommuner og regioner da disse blir knyttet opp til det nye vekstområdet som en ny hovedflyplass er. Komiteen mener at Ringeriksregionen først vil få den hele og fulle nytte av dette prosjektet når resten av stamvegstrekningen mot Hønefoss blir gjennomført. Der står det, som sikkert de fleste vet, en liten bit igjen.

Komiteen slutter seg enstemmig til opplegget for delvis bompengefinansiering av Rv 35 Lunner-Gardermoen med en bompengandel på ca. 23 pst. av totalkostnadene. Komiteen slutter seg også til departementets syn når det gjelder de samfunnsøkonomiske vurderinger i forhold til den lave bompengandelen. Komiteen forutsetter at en så lav bompengandel, 23 pst., vil være unntaket og ikke regelen i bompengeprojekter. Prosjekter med lav bompengandel må derfor underlegges en særskilt behandling ut fra en total samfunnsøkonomisk vurdering.

Så vil jeg på vegne av Fremskrittspartiet si at jeg synes det virkelig er gledelig hver gang jeg ser et nytt vegprosjekt med en positiv nyttekostnad bli satt i gang i Norge. Denne vegen skulle egentlig vært fullført og i drift i dag. Men som sikkert mange vet, har det vært en del lokal krangling og diverse meningsutvekslinger om

friluftstinteresser og kort eller lang tunnel, som har trenert saken i altfor lang tid. Det er derfor gledelig at en samlet komite har gått inn for denne vegen. Jeg er selv lokalkjent og kjenner godt hvordan denne vegen er vinterstid. Mange ulykker kunne blitt spart dersom vegen hadde vært ferdig samtidig med flyplassåpningen. Det bør være et tankekors for dem som hele tiden ikke vil ha nye og moderne veger.

Fremskrittspartiet ser viktigheten av at denne vegen blir hurtigst mulig bygd, og har anbefalt at bompengeselskapet Hadelandsvegen A/S lånefinansierer midler til en tidligere oppstart. Fremskrittspartiet ser det som en trafiksikkerhetsmessig og samfunnsmessig gevinst at vegen blir ferdigstilt tidligst mulig.

Sverre Myrli (A): Forut for vedtaket i 1992 om å bygge den nye hovedflyplassen på Gardermoen var vegen vi i dag har til behandling, et av flere viktige vegprosjekter som ble nevnt.

Jeg tillater meg å sitere fra den etter hvert så mye omtalte St.prp. nr. 90 for 1991-92:

«Utfra målsettinger om å oppnå regional utvikling i forbindelse med flyplass-prosjektet har Statens vegvesen utredet og anbefalt en ny vegforbindelse fra Rv 4 i Lunner til Rv 174 ved Gardermoen.»

Og videre:

«En ny veg vil gi Hadeland, Gjøvikområdet og Ringeriksområdet i Buskerud god kontakt med flyplassen, og gi grunnlag for regionale ringvirkninger i disse distriktene.»

Det er altså et viktig regionalt vegprosjekt vi nå har til behandling. Ja, i dag burde vi vel heller kalle det et viktig nasjonalt vegprosjekt. Den nye forbindelsen mellom Hadeland og Romerike vil bli en særdeles viktig øst-vest-forbindelse og vil bli ei viktig lenke for trafikken helt fra Vestlandet til Sverige. Vegen blir en av landets 18 såkalte stamvegruter.

Deler av Oppland og Buskerud vil ikke få full uttelling av den nye hovedflyplassen før denne stamvegen er på plass.

En samlet samferdselskomite går inn for at bompengeselskapet Hadelandsvegen A/S får tillatelse til å kreve inn bompenger på den nye vegen. Vegen skal med andre ord altså delvis bompengefinansieres. Det er lagt opp til at snaut en fjerdedel av de totale kostnadene på 570 mill. kr skal tas inn ved bompenger.

Som ved andre store utbygginger har det vært mange og til dels intense debatter lokalt om framføringa av vegen på begge sider av fylkesgrensa, sjøl om den aller største diskusjonen nok har vært diskusjonen om kort eller lang tunnel gjennom Romeriksåsen i Lunner.

Komiteen er også kjent med at det lokalt har vært diskusjoner om andre ting. Her kan nevnes diskusjoner om elggjerder, viltpasseringer, utfartsparkeringsplasser og kryssløsning i Maura. Dette er spørsmål som må avklares gjennom den lokale planprosessen. Det vil bli fullstendig u håndterlig om Stortinget skal gå inn i reguleringsspørsmål ved veg- og jernbaneutbygginger, sjøl om noen i denne saka nok har vært inne på tanken.

Jeg håper at Stortinget i dag slutter seg til den enstemmige innstillinga. I så fall er håpet mitt at spaden er i jorda om to år, og at den nye vegen mellom Gardermoen og Lunner er klar til åpning høsten om fem år. Ved den åpningen går jeg ut fra at også dagens president vil være til stede i egenskap av sin nye funksjon.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Som representant fra Oppland vil jeg si at Rv 35 mellom Lunner og Gardermoen er en vegstrekning som har skapt stort engasjement i hjemfylket mitt, og som jeg selvfølgelig også er opptatt av. Vegstrekningen vil bli en del av stamvegnettet, stamvegrote 17. Den får faktisk stor betydning for Hadelands- og Ringeriksregionen samt for hele Vest-Oppland og Romerike.

Kortere reisetid og bedre adkomst til flyplassen gir bedre tilgjengelighet både til det nasjonale markedet og til de internasjonale markeder. I Oppland fylke ser man store muligheter for næringsutvikling ved at denne tverrforbindelsen nå kommer. Det er derfor til glede for mange at denne saken i dag – forhåpentligvis – blir vedtatt i Stortinget.

Prosjektet har en bompengandelen på 23 pst., og det er lagt opp til å kreve inn bompenger i 13 år. I et nasjonalt perspektiv er dette en lav bompengandelen, og det er ikke ønskelig at dette skal bli noe mønster for framtidige utbygginger. Samtidig har altså lokale myndigheter hatt som utgangspunkt at vegen egentlig burde vært fullfinansiert med statlige midler. Så vidt jeg kjenner til, ville det bli vanskelig å få de lokale myndigheter med på prosjektet dersom det skulle være en høyere bompengandelen. Jeg vil imidlertid understreke at det er en samlet komite som forutsetter at en så lav bompengandelen vil være unntaket og ikke regelen for framtidige bompengeprojekt.

Det er verdt å trekke fram at dette prosjektet faktisk har en positiv nytte-kostnadsbrøk på 0,7, og at prosjektets netto nytte er vurdert til 300 mill. kr. Jeg vil absolutt ikke gjøre meg til talskvinne for bruk av netto nytte-vurderinger som det viktigste kriterium ved vurderingen av nye prosjekt, men når vi tross alt står overfor et prosjekt som har en positiv nytteverdi, er det jammen verdt å ta med seg. Prosjektet har som tilførselsveg til den nye hovedflyplassen betydning for store deler av Oppland fylke – særlig for de deler av fylket som ligger langt unna. Mange typiske distriktskommuner i Valdres og Vest-Oppland får med denne utbyggingen lettere adkomst til den nye hovedflyplassen.

Lokalt har det på Oppland-siden vært et stort engasjement og en stor debatt omkring valget mellom kort og lang tunnel. Prosjektet går gjennom et større, relativt urørt skogsområde og berører elva Leira, som er varig vernet mot kraftutbygging. Miljøhensyn har vært brukt som argument for en lang tunnel. Også etter vedtaket som ble gjort om kort tunnel, har interessen og engasjementet vært stort for justeringer som kunne redusere de miljømessige ulemper.

Personlig ser jeg at den løsningen som er valgt, ikke er uten miljøpolitiske konsekvenser, og jeg har forståelse for det store lokale engasjementet som har vært. En an-

nen løsning har imidlertid kostnadmessige konsekvenser, og det kan få konsekvenser for framdriften i prosjektet. Det er vel ingen tjent med. Det har også vært diskutert forskuttering av deler av de statlige midlene for å forsere framdriften. Det må i så fall ha basis i lokale vedtak, og det er vel opp til de lokale myndighetene å ta opp denne saken.

Det aller største lokale engasjementet er likevel knyttet til å få vegen ferdig snarest mulig, og det er vi kommet et langt skritt videre med når komiteen er enstemmig i denne innstillingen og vi i dag forhåpentligvis får vedtatt saken i Stortinget.

Ellen Gjerpe Hansen (H): Stortinget inviteres i dag til å fatte vedtak om bygging av ny Rv 35 fra Lunner til Gardermoen. Det forutsettes anleggsstart mot slutten av 2000 og ferdigstillelse høsten 2003. Den nye vegen inngår i stamvegrote 17 og vil bedre tilknytningen til Gardermoen for Buskerud og søndre deler av Oppland. Prosjektet var således omtalt første gang i St.prp. nr. 90 for 1991-92 som en del av tilbringersystemet til Gardermoen. Dette vegprosjektet fikk tilslutning fra Høyre ved behandlingen av Norsk veg- og vegtrafikkplan 1998-2007.

Vegen vil gi en kommunikasjonsmessig forbedring for Hadeland og Ringerike samt for hele Vest-Oppland og Romerike. Kortere reisetid til flyplassen vil gi betydelig bedre tilgjengelighet for de søndre delene av Oppland til nasjonale og internasjonale markeder.

Dette vegprosjektet er kostnadsberegnet til 570 mill. kr og finansieres ved en kombinasjon av statlige midler og bompenger. Det er forutsatt 440 mill. kr i statlige midler og 130 mill. kr i bompenger, dvs. en bompengandelen på bare 23 pst. Departementet understreker at prosjektet er beregnet å være samfunnsøkonomisk lønnsomt med en netto nytte-kostnadsbrøk på 0,7 og en netto nytte på 300 mill. 1998-kroner. Departementet viser også til den sterke regionale betydningen denne vegen vil ha, og på den bakgrunn slutter, som det er sagt, en samlet komite seg til en så lav bompengandelen som i dette prosjektet. Jeg vil imidlertid sterkt understreke at i fremtidige prosjekter må det bare unntaksvis aksepteres en så lav bompengandelen.

Inntil den nye riksvegen står ferdig forventes en betydelig trafikkøkning på den eksisterende fylkesvegen, og det er registrert at det vil bli foretatt mindre utbedringer i påvente av ny veg. Det går også fram av proposisjonen at fylkesvegen fortsatt skal holdes åpen for trafikk når den nye vegen er bygd. Siden dette er en fylkesveg, er dette i første rekke en sak for lokale myndigheter, men jeg ville finne det rimelig at fylkene vurderer behovet for en fylkesveg parallelt med ny Rv 35, og at en slik vurdering foretas når den nye vegen står ferdig.

Det er et betydelig lokalt engasjement for å forsere oppstart av denne vegutbyggingen, og det har kommet signaler om at bompengeselskapet ønsker forskuttering ved låneopptak. Samferdselsdepartementet er i utgangspunktet villig til å vurdere forskuttering, og det blir eventuelt en sak for Stortinget senere. Fra Høyres side har vi ikke tatt stilling til eventuell forskuttering, men det kan

være behov for en noe mer prinsipiell debatt om forskuttering, fordi forskuttering av større vegprosjekter binder statens fremtidige bevilgninger opp til tilbakebetaling og således begrenser Stortingets fremtidige handlefrihet og prioriteringer.

For øvrig slutter også Høyre seg til innstillingen.

Jorunn Ringstad (Sp): Det har vore eit stort lokalt engasjement i saka om ny Rv 35 frå Lunner til den nye hovudflyplassen på Gardermoen. Samtidig som det har vore stor interesse for at denne vegen skulle kome, har det vore delte meiningar om korleis ein skulle ivareta naturvern- og miljøsida på ein best mogleg måte.

Sjølv om saka Stortinget skal ta stilling til, gjeld finansiering, eller meir nøyaktig delvis bompengefinansiering av dette prosjektet, har komiteen vore på synfaring og lytta til synspunkt frå kommunale, fylkeskommunale og statlege instansar. Også grunneigarane og interessegrupper for naturvern og friluftsliv har fått lagt sitt syn fram for komiteen. Sjølv om ikkje vegen får verknad for område som er verna eller foreslått verna etter naturvernlova, får den verknad for elva Leira som er varig verna mot kraftutbygging etter vassdragslova.

Etter synfaring og møte med ulike partar kan det konstaterast at dei som har spesiell interesse for miljø, naturvern og friluftsliv eller næringsinteresser, har hatt og framleis har innvendingar mot delar av den valde løysinga.

Av proposisjonen går det fram at departementet i si vurdering av prosjektet har lagt vekt på at ein ny Rv 35 vil gje vesentleg betre tilgjenge til den nye hovudflyplassen for søndre del av Oppland og Buskerud. Eit viktig argument er òg at prosjektet er samfunnsøkonomisk lønnsamt. Departementet har ikkje lagt skjul på at prosjektet fører med seg miljømessige ulemper, men ein har prøvd å redusere desse gjennom ulike tiltak. Departementet har òg streka under at valet av vegtrasé og detaljutforminga har skjedd i samsvar med plan- og bygningslova, der ulike omsyn har vorte vegne opp mot kvarandre.

Som alt sagt gjeld saka vi har til handsaming her i dag, delvis bompengefinansiering av ny Rv 35 Lunner – Gardermoen. Fleirtalet i komiteen har også i merknadene sine berre kommentert prosjektet som bompengeprojekt. Senterpartiet er med i det fleirtalet som sluttar seg til delvis bompengefinansiering av ny Rv 35, sjølv om bompengedelen er lægre enn det som er vanleg for bompengeprojekt.

Til slutt vil eg, som fleire andre før meg, streke under at den låge bompengedelen bør vere unntaket og ikkje regelen for framtidig bompengeprojekt.

Inge Myrvoll (SV): Det er i grunnen unødvendig å gi ein begrunnelse for prosjektet siden en samlet komitee ser den transportmessige nødvendigheten av den nye vegen, ut fra Gardermoen ytre ring osv. Jeg skal derfor ikke gjenta hva andre har sagt.

Vi vet også at de fleste vegprosjektene har en del miljøkonsekvenser. Det er nå klart at den lange tunnelen er skrinlagt. Det vi i SV har prøvd å påpeke, er at med noen justeringer av det prosjektet vi nå går inn på, kunne vi

kanskje dempe noen av konsekvensene for miljøet. Det vi har prøvd å antyde, er at man innenfor dette prosjektet kanskje burde se på en justering av tunnelen – det er snakk om 250 m forlengelse – og se litt på bompengestasjonens plassering. Det har vært liten respons i komiteen på det, sjøl om det fra talerstolen har vært antydning at en kanskje burde ha sett på det.

Det som overrasker kanskje enda mer, er at det nærmest ligger som en forutsetning i framlegget fra Regjeringa at fylkesvegen fortsatt skal fungere som en parallell veg. Det burde nesten vært motsatt, at man forutsatte at den ble stengt som fylkesveg, for den har ingen transportmessig funksjon. Jeg ser på det som ressursøding å opprettholde en parallell veg. I tillegg har mange sagt her flere ganger at det er en veldig lav bompengandel. Fylkesvegen kan jo ha en viss avvsningsseffekt som gjør at det blir enda vanskeligere å nå den andelen.

Jeg ville selvsagt også sett det som positivt at Stortinget gav et signal til fylkene om at man så det som fornuftig at fylkesvegen enten ble tilbakeført til de tidligere eiere som skogsveg, eller at den – hvis de ikke hadde interesse av den – ble tilbakeført til naturen, og det ville være en positiv side ved det. Derfor satte jeg pris på innlegget fra representanten Gjerpe Hansen som fra talerstolen sa at hun heller ikke egentlig så noen funksjon for en fylkesveg, og oppfordret fylkene til å se på det når den nye vegen står ferdig. Jeg håper at representanter fra flere partier kan gi den typen signaler fra talerstolen, om man ikke ønsker å gjøre det i innstillinga.

Sigrun Eng (A): St.prp. nr. 85 for 1997-98 omhandler ein delvis bomfinansiert veg, 23 pst. bomfinansiert, som fleire alt har sagt. Det er ein bit av ein stamveg som burde vore ført heilt fram til Hønefoss i same slengen. Fyrst da ville vi fått ei fullgod utnytting, som avlastningsveg for delar av Vestlandet, for dei vestlege regionane på Austlandet og Hallingdal, som er ein av landets største reiselivsregionar.

Eg må som distriktsrepresentant frå «stroka innafør» nytte høvet til seie frå. Reisetida til hovudflyplassen på Gardermoen vart «kjelkete» for denne delen av landet. Det vil for store folkegrupper framleis vere vegen *mot* eller *om* Oslo som vil bli brukt. Reisetida er svært viktig sett ut frå like konkurranseforhold. Det gjeld for reiselivsnæringa, men det gjeld òg f.eks. for ein stor region som Kongsberg med sin spisskompetanse. Tid er pengar for oss alle. Det har nå eingong berre blitt slik. Avvisinga av flyplassen frå dei vestlege regionane viser nok dette i klare tal. Det blir andre flyplassar som blir deira val.

Det er viktig at vegar mot den magneten ein hovudflyplass er, ikkje må vente uendeleg før ein finn dei fornuftige løysingane.

Ringeriksregionen og kommunane rundt, både i Oppland og Akershus, vil få eit auka press i marknaden av folk som ynskjer å busette seg der. Over tid vil nok ein del av dei som finn sin arbeidsplass i tilknytning til Gardermoen, slå seg ned i desse områda. Regionen med Hønefoss som byen vil få eit ynskt press, men arbeidsvegen blir ikkje så bra – ennå.

Eg føler behov for å dele desse synspunkta med dykk. Ein ny vegstump løyser nok nokre utfordringar, men i denne saka, som òg i ein del andre saker, bl.a. i Buskerud, vil det bitvis stå att parsellar før vegen er fullgod, slik at vegen mot Gardermoen framleis ikkje vil vere avmerkt med brei raud strek på kartet. Det vil framleis vere slik at delar av vegen hindrar det. Nytteeffekten blir naturleg nok heller ikkje den maksimale, men vi får prøve å ta tak i vidareføringa av det prosjektet i god tid, slik at maksimal effekt blir oppnådd så raskt som mogleg.

Imens får vi glede oss over forbetringane for vegfarande som får bytt ut den kjerrevegen dei har, og ikkje minst ei forbetring for dei som har bustad, skule o.l. langs dagens trasé, med den sterkt aukande trafikken som vi alt ser.

Statsråd Odd Einar Dørum: Ny Rv 35 mellom Lunner og Gardermoen ble første gang omtalt overfor Stortinget i proposisjonen om utbygging av Gardermoen, St.prp. nr. 90 for 1991-92. Vegen inngikk riktignok ikke i vedtaket om å bygge ut flyplassen og Gardermobanen, men det ble allerede den gang framhevet at vegen ville være viktig for å utnytte de regionale ringvirkninger som den nye flyplassen åpner for.

Jeg er derfor glad for at komiteen støtter Regjeringens forslag om å bygge en ny tverrforbindelse fra Rv 4 over til den nye flyplassen. Som kjent stiller Regjeringen seg positivt til prosjekter der det lokalt er vilje til å bidra med egne midler. I dette tilfellet har det vært vilje til å delta med bompenger, i tillegg til at fylkeskommunene har stilt garantier og gått inn på ordningen med betinget refusjon. Det betyr at det lokalt er vilje til å ta et tak. Når det er sagt, vil jeg likevel ikke unnlate å gjøre oppmerksom på at bompengandelen på 23 pst. er lavere enn det som vanligvis aksepteres, og jeg har merket meg at komiteen mener at en så lav andel bør være unntaket og ikke regelen. Når Regjeringen har akseptert den lave andelen i dette prosjektet, er det fordi prosjektet er beregnet å være samfunnsøkonomisk lønnsomt, og fordi vegen vil kunne få stor regional betydning. Jeg kan likevel opplyse om at Regjeringen ikke har planer om å endre hovedregelen om at bompengeprojekter bør ha en bompengandel på 50 pst.

Som planleggingen har vist, er prosjektet ikke uproblematisk om vi ser på de miljømessige forhold. Vegtraseen går bl.a. gjennom et større, relativt urørt skogsområde og berører elven Leira, som bl.a. er varig vernet mot kraftutbygging. De miljømessige konsekvensene er imidlertid søkt redusert gjennom bl.a. anlegg av en 3,8 km lang tunnel mellom Grua og Brovoll. Vegen vil også få flere planskilte kryssningspunkter for vilt, og det vil bli avbøtende tiltak ved kryssingen av Leira.

Som ved alle prosjekter må ulempene veies opp mot gevinstene, og Regjeringen mener derfor at de planlagte tiltakene vil gi forsvarlige forhold.

La meg også peke på at det i samband med planleggingen har vært nødvendig å bruke statlig plan. Som det framgår av Norsk veg- og vegtrafikkplan, vil bruk av statlig plan ut fra bestemte kriterier kunne være aktuelt

for veger av nasjonal betydning. Siden dette er en stamveg, har tidligere regjeringer funnet det nødvendig med bruk av statlig plan og slik sett å overprøve lokale ønsker. Denne regjeringen har ikke funnet grunn til å overprøve disse vurderinger, og jeg mener at de løsninger man til slutt har kommet fram til, vil vise seg å være både gode og forsvarlige.

Jeg håper og tror at den nye vegen totalt sett vil være en god og framtidsrettet løsning, både lokalt, regionalt og nasjonalt, og at det opplegget Regjeringen nå ser ut til å få tilslutning til, vil vise seg å gi gode resultater.

Når det gjelder de merknader som i løpet av debatten har falt om fylkesvegen, er det etter det styringssystem vi har, fylkeskommunen som foretar klassifisering av slike veger. Det er slik vi har lagt opp styringssystemet i vegsektoren nå, at fylkene og det regionale leddet har fått økt innflytelse, og da må også vi som opptrer nasjonalt, ta hensyn til disse spillereglene.

Torstein Rudihagen (A): Ja, det er vel slik at den ventar ikkje fånyttas som ventar på noko godt, og endelig ligg det nå an til eit vedtak om igangsetting av Rv 35. Og når eg seier det slik, er det fordi prosessen så langt har vore utruleg lang og til dels omstendeleg. Mange hadde allereie – med bakgrunn i omtala av prosjektet i St.prp. nr. 90 for 1991-92 om utbygginga av Gardermoen – forventningar om at dette tverrsambandet skulle vere ferdig til opninga av Gardermoen. Om det ikkje skulle bli ei framskunding ved låneopptak, noko eg for øvrig håpar vil bli sett positivt på i ettertid av denne saka – ligg det nå an til ein anleggsstart i år 2000 og ei opning hausten år 2003.

Det er bra at prosessane er grundige, at miljømessige og trafikale omsyn blir tekne, og òg økonomiske omsyn så langt som råd er, sjølv sagt. Men dette prosjektet viser at planprosessar kan bli vel tid- og kostnadskrevjande. Etter at det vart gjort vedtak om statleg reguleringsplan i oktober 1997, har det òg gått svært lang tid. Men nok om det, eg er glad for komiteens samla innstilling og at det er semje om verdien av denne vegen. Gardermoen er ein sårt tiltrengd ny hovudflyplass, men med si lokalisering er den òg ei viktig vitamininnsprøyting for etablering og utvikling av næringslivet i det indre austlandsområdet. Og i ein slik samanheng har denne vegen stor verdi for Hadelands- og Ringeriksregionen. Vegen er svært viktig for å få avvikla trafikken til og frå Gardermoen på ein forsvarleg måte, den er viktig som avlastingsveg for Oslo-området, og den er viktig for flytrafikkgrunnlaget for Gardermoen, alt i alt ein samfunnsnytte som departementet òg finn så tilfredsstillande at ein kan tilrå ein så låg bompengandel som 23 pst. Det er svært bra at òg ein samrøystes komite følgjer dette opp.

Frå Oppland si side har dette vore eit høgt prioritert vegprosjekt som har vore drive fram med stort engasjement og entusiasme, sjølv med mange hindringar og usemje undervegs, særleg på plansida. Og det er da greitt å konstatere at departementet òg – utan innvendingar frå komiteen – finn vilkårsbunden ein refusjon på 40 mill. kr og ein fylkeskommunal garanti frå Oppland og Akershus

på 160 mill. kr tilfredstillande, sjølv om kostnads kalkylane auka etter den fylkeskommunale behandlinga der desse beløpa var lagde til grunn.

Dei miljømessige konsekvensane har ført med seg dei største diskusjonar, særleg når det gjeld spørsmålet om lang eller stutt tunnel i Lunner. Løysinga som nå ligg føre med tunnel, tiltak med omsyn til vilt, val av trasé og ei rekkje avbøtande tiltak, gjer at prosjektet nå er miljømessig akseptabelt, særleg sett i forhold til at trafikken skulle sprengjast fram på fylkesvegen over Romeriksåsen.

Det er eit viktig vedtak det her ligg an til, og eit godt skritt i utbygginga av stamveggruta Jessheim-Hønefoss. Når heile denne ruta blir ferdig, vil potensialet når det gjeld Ringeriksregionen og som omkøyringsveg rundt Oslo bli fullt utnytta.

Sverre Myrli (A): Jeg har ikke bedt om ordet for andre gang for å beviset at jeg fortjener den lønnsøkninga som vi behandlet tidligere i dag, men det var innlegget til Myrvoll som fikk meg til å ta ordet på nytt.

SV skriver i innstillinga at en ser det som en fordel at nåværende fylkesveg stenges for gjennomkjøring når den nye vegen tas i bruk. Myrvoll etterlyste signaler fra andre partier i debatten i dag om flere kunne være med på det. Jeg har bare lyst til å signalisere tilbake at for Arbeiderpartiet er det ikke aktuelt å være med på slike signaler i det hele tatt. Myrvoll sa også noe slikt som at dagens fylkesveg ikke vil få noen transportmessig betydning når den nye vegen blir tatt i bruk. Det vil jeg ta avstand fra. Dagens fylkesveg vil uansett ny veg, ha en viktig transportmessig betydning lokalt. Det er et betydelig friluftsg- og hytteområde vi snakker om, og det er også en del boliger som trenger den nåværende fylkesvegen både på Lunner-sida og på Nannestad-sida. Det kan ikke være Stortingets jobb å omklassifisere fylkesveger eller å stenge fylkesveger, og når det er slik at det er en veg som lokalbefolkningen i høyeste grad har bruk for, kan det i hvert fall ikke være storsamfunnets jobb å lage det vanskeligere for folk som bor i området.

Christopher Stensaker (Frp): Selv om jeg støtter flertallet i denne saken, kan jeg ikke si meg enig når flere talere har gitt uttrykk for det generelle syn at 23 pst. bompengandelen bør være unntaket og ikke regelen for veibygging. Med de betydelige midler som staten tar inn på bil og bilbruk, burde regelen være at veier bygges uten bompenger, og i de tilfeller der det er lokal enighet om bompengefinansiering, burde bompengandelen være så lav som mulig og mulighet finnes for å bruke alternativ vei uten bompenger.

Inge Myrvoll (SV): Statsråden viste til at det er fylkene som har ansvaret for denne klassifiseringa. Det respekterer jeg, og det er derfor jeg bare gir et signal om hva vi mener er ønskelig, og derfor har jeg ikke kommet med noe forslag om å nedklassifisere, for det ville jeg føle var et inngrep overfor fylkene. Men jeg har ønsket å gi et signal om at jeg ikke ser på dette som fornuftig ressurs-

bruk. Hadde det vært tidligere i prosessen, kunne man tenkt på om det var riktig å ha en parallell veg med en viss avvissningseffekt i forhold til bompengerekinga. Men det er det for seint å føre inn i denne prosessen når dette ligger som en avtale som vi må forholde oss til.

Så til representanten Myrli: Det er klart at jeg ønsker ikke å stenge denne vegen som en lokalveg for dem som har hus eller hytte. Jeg har jo antydnet at det kunne være fornuftig å tilbakeføre vegen til tidligere eiere som skogsveg, jeg ønsker å gi fylkene signal om at vi syns det kunne være en fornuftig måte å bruke ressurser på, og ikke opprettholde dette som en parallell veg til den nye vegen. Jeg synes derfor det er sørgelig at Myrli ikke kunne gi slike signaler. Og jeg syns han gikk litt langt i sin måte å argumentere på, for det er jo ingen som har ment at folk ikke skal komme fram til husene sine. Det hadde vært litt drøyt!

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 495)

S a k n r . 4

Innstilling fra næringskomiteen om Omsetningsrådets virksomhet og regnskap for 1995 og 1996 (Innst. S. nr. 15 (1998-99), jf. St.meld. nr. 48 (1997-98))

Øystein Hedstrøm (Frp): Selv om saksordføreren velger å forholde seg taus til denne meldingen, er det en viktig sak for Fremskrittspartiet, og jeg ønsker å benytte min tilmålte tid til å si noen ord om Omsetningsrådets virksomhet og regnskap.

Omsetningsrådet baserer seg på inntekter fra en varierende omsetningsavgift fra produsenter samt bevilgninger over den årlige jordbruksavtale – dette for å sikre produsentene en sikker og jevn avsetning for sin produksjon og priser som er regulert i henhold til jordbruksavtalen. Fremskrittspartiet mener dagens reguleringer gjennom pris- og markedssamarbeid faller uheldig ut for norske konsumenter. Omsetningsrådets virksomhet som en del av jordbrukets kommandoøkonomi bidrar til et høyt kostnadsnivå og svekker konkurransevnen. Derfor er det behov for en avvikling av Omsetningsrådets virksomhet på lik linje med andre offentlige innblandingsmekanismer i landbruket.

Hvorfor skal man videreføre omsetningsloven og Omsetningsrådet når det dreier seg om en over 60 år gammel lov, som kan sammenlignes med systemet man hadde i det tidligere Øst-Europa, hvor man ikke først og fremst tenkte på hva forbrukerne og markedet var tjent med? Man kan produsere og produsere og sørge for at varene blir mottatt gjennom et rigid lovverk og reguleringer. Dette vil selvfølgelig skade produsentene på lengre sikt og være uheldig for forbrukerne. Vi burde i 1998 ha kommet lenger og forlatt et system som minner om tidligere østeuropeiske tilstander, hvor man sikret seg beskyttelse mot konkurranse. Systemet ble et formål i seg selv og la seg som en klam hånd over samfunnsutviklingen og var i utakt med innbyggernes interesser.

Fremskrittspartiet har lenge arbeidet for å oppheve omsetningsloven. Vi har tidligere ved flere anledninger fremmet forslag om å ta fjørfe- og grøntsektoren ut av loven. Dette er områder hvor det skulle være relativt lett å tilpasse seg det innenlandske forbruket, men vi har dessverre ikke fått med oss et flertall i Stortinget. Likevel er det bare et spørsmål om tid før en omlegging av markedspolitikken, med mer konkurranse i omsetningen, vil tvinge seg frem. Dessuten støtter Næringslovutvalget og Konkurransetilsynet våre forslag.

For en tid tilbake tok en arbeidsgruppe oppnevnt av Næringslovutvalget for seg forskjellige reguleringsordninger innen landbrukssektoren. Det ble rettet et kritisk søkelys på omsetningssystemet for landbruksvarer, og det ble gitt en rekke anbefalinger. Blant annet mente arbeidsgruppen at den offentlige reguleringen av fjørfe- og grøntsektorene burde oppheves.

Noen må alltid gå foran, trekke opp løypa, fjerne en del gammel vanetenkning og noen hellige kuer, og i denne saken er det Fremskrittspartiet som gjør den jobben. Jeg håper og tror at det snart vil kunne bli et flertall slik at noe kan skje i forhold til den 60 år gamle omsetningsloven – dette som et ledd i et viktig arbeid for å få fjernet den maktkonsentrasjon som Omsetningsrådet representerer, til beste for forbrukere, skattebetalere, næringen selv og de eksportproduserende land i den tredje verden.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 495)

S a k n r . 5

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ansgar Gabrielsen, Oddvard Nilsen og Ivar Kristiansen om endringer i konsesjonsloven og andre berørte lover (Innst. S. nr. 24 (1998-99), jf. Dokument nr. 8:113 (1997-98))

Ansgar Gabrielsen (H): Den saken som vi nå har til behandling her i Stortinget, har ligget og godgjort seg siden før sommerferien.

Jeg har registrert at stadig flere har uttrykt sympati for dette Dokument nr. 8-forslaget vårt, og jeg føler at tiden har jobbet for de synspunktene som ligger bak. Tiden er nok moden for å gjøre en del av dette – for ikke å si overmoden. Jeg er derfor glad for at en enstemmig komite erkjenner behovet for en evaluering av nettopp dette lovverket. Og noe av det mest interessante i den utviklingen som man har sett, er det som har skjedd i Arbeiderpartiet på dette området. Det jeg har registrert både fra interne seminarer, i landsstyreinstillingen og sågar ved landsmøtebehandlingen av dette spørsmålet, og ikke minst formuleringen fra landsstyret i Arbeiderpartiet hvor det snakkes om en flerdobling av konsesjonsgrensen, er definitivt interessant. Den endrede holdningen har vel skjedd gradvis og er vel ikke blant de holdningsendringene som har skjedd i Arbeiderpartiet over natten på landsmøtet. Jeg vil anta dette hører til det mer veloverveide.

Høyres hovedanliggende innenfor konsesjonslovgivningen hva gjelder endringer, er først og fremst å gjøre et eller annet med formålsparagrafen, og vi mener at det å eie en bit av fedrelandet er et gode i seg selv. Derfor mener vi at det i formålsparagrafen til denne loven bør tas inn formuleringer som går på at flest mulig gis adgang til å skaffe seg fast eiendom – at lovgivningen rett og slett legger til rette for at en kan oppnå et slikt mål.

Et annet område vi har tatt opp, er det som går på statens forkjøpsrett. I dag er det slik at Landbruksdepartementet og fylkeslandbruksstyret har forkjøpsrett ved eiendomstransaksjoner. Vi mener at den utviklingen vi har sett på dette området, er slik at det aldri har vært mer aktuelt enn nå å stille spørsmål ved hvorvidt denne forkjøpsretten i det hele tatt bør videreføres, subsidiært om den bør videreføres på den måten som den praktiseres i dag.

Et annet punkt som vi har tatt opp i dette forslaget, går på dette med statens rett til å fastsette priser. Her er det mange uensartede eksempler som etter mitt skjønn underbygger behovet for i det hele tatt å fjerne dette. Den modellen og de forskriftene som gjelder for fastsettelse av pris på eiendommer, har så mye merkelig ved seg at de ikke er til å forstå verken for politikere eller dem det gjelder. Vi har sett så mange eksempler på enkeltsaker bare i løpet av det siste året at det er helt utrolig, der investeringer som er gjort, gjerne i de siste årene før en eiendomsoverdragelse, i liten grad har fått utslag ved prisfastsettelsen. Andre ting som i liten grad synes å påvirke prisfastsettelsen, er eksempelvis hvorvidt skog på eiendommen er snauhogd eller hogstmoden – dette avspeiler seg i liten grad i den prisfastsettelsen det offentlige kommer fram til. Hele politikken på dette området er innrettet på kjøper og i veldig liten grad på hvilke interesser selger har.

I tillegg mener vi det er nødvendig med presisering i loven om at de vilkårene som settes ved konsesjonsbehandlingen skal ha en klar hjemmel i lov og ligge innenfor de formål som loven angir. Dette har med flere forhold å gjøre, ikke minst med det som gjelder rettssikkerhet for borgerne. De skal vite at de betingelsene som settes, har hjemmel i vilje hos lovgiver. Vi skal være klar over at den saksbehandlingen som finner sted, uansett hvor det er – om det er på kommuneplan eller på fylkesplan eller til slutt i departementet – i stor grad går på skjønnsutøvelse. Det er mange eksempler på at denne skjønnsutøvelsen varierer sterkt fra kommune til kommune og fra fylke til fylke. Og ikke minst innenfor et lovverk hvor det er så stor grad av fullmaktslovgivning, er det viktig at man gjør hva man kan i forhold til å sikre rettssikkerheten for borgerne.

Det siste punktet vi har tatt opp i vårt forslag, går på en nedre konsesjonsgrense. Konsesjonsgrensen på 5 dekar har vel stått uendret siden konsesjonsloven ble innført tidlig på 1970-tallet. Vi foreslår at denne bør endres til 50 dekar. Den tid må definitivt være forbi da 5 dekar er den eneste fornuftige og logiske grensen. Når grensen er så lav, er konsekvensen at et utrolig stort antall saker som gjelder konsesjon, skal behandles av saksbehandlere

og politiske organer i kommunene. Det er store samfunnsmessige kostnader knyttet til dette, både ved at det offentlige har store utlegg til saksbehandlingen og ved de privatøkonomiske ressurser som settes inn for at en skal oppnå det ønskede resultatet. De av oss som har hatt en lokalpolitisk karriere – hvis en skal kalle lokalpolitikk for karriere – har opplevd, og det til overmål, det engasjementet som både kjøpere og selgere viser for å nå sine mål, og det gjelder også alle dem som ønsker tilleggsjord i forbindelse med enhver jordlapp som skal selges. Jeg tror det ødes altfor mye ressurser på dette. Jeg tror vi må heve grensen for fri omsetning av en eiendom.

Det er derfor spesielt interessant å se at Arbeiderpartiet har flyttet seg – jeg vil si mange hakk i fornuftig retning – og jeg ser fram til den behandlingen som saken vil få etter evalueringen i landbruksmeldingen til våren. Og på bakgrunn av hva som står i innstillingen, og ikke minst på bakgrunn av hva jeg har sett av politisk behandling i andre partier og en del eksempler man har sett på enkeltsaker, som jeg antar har gjort inntrykk på andre politikere enn dem fra Høyre og Fremskrittspartiet, føler jeg meg overbevist om og ser fram til at det blir en endring i den nåværende tilstand som tiden rett og slett har gått fra.

Øystein Hedstrøm (Frp): Det er i dag en altfor restriktiv lovgivning som gjelder for landbrukseiendommer. Dette representerer en alvorlig trussel mot den enkeltes frihet – altså frihet til å eie og råde over egen eiendom.

Fremskrittspartiet vil fjerne de fleste av disse restriksjonene, bl.a. på salg av jord- og skogbrukseiendommer, samt oppheve statens forkjøpsrett og fjerne nåværende bestemmelser vedrørende bo- og driveplikt. Vi mener den enkelte gårdbruker selv må bestemme utnyttelsen av egen jord og forme investeringene deretter.

Fremskrittspartiet har fremmet en rekke forslag i den hensikt å redusere myndighetenes muligheter til å skalte og valte med menneskers eiendom, noe som kan forårsake personlige økonomiske problemer. Så tidlig som i 1990 fremmet vi et forslag om å oppheve lov om konsesjon og om forkjøpsrett for det offentlige ved erverv av fast eiendom. Dette er fulgt opp med liknende forslag ved behandlingen av forslag til ny jordlov og endringer i bo- og drivepliktsbestemmelsene etter odelsloven og konsesjonsloven.

Dagens konsesjonslovgivning innebærer i prinsippet en klar tilsidesettelse av eiendomsretten. Dette er svært betenkelig fordi eiendomsretten er en av de mest fundamentale bærebjelker i vårt demokrati, samtidig som den representerer den beste garantien for å oppnå en riktig nasjonal ressursforvaltning. Konsesjonsloven skal i henhold til sin formålsparagraf tilgodese et behov for regulering av og kontroll med omsetningen av fast eiendom. Med dette regulerings- og kontrollsystemet har en nok lyktes i å holde prisene kunstig lave på en del eiendommer, men fordi loven medfører utvekster, særlig ved anvendelse i bynære områder, har den stimulert og dels fremtvunget betalingsformer under bordet.

Konsesjonsloven er snart 25 år, og mye har forandret seg i samfunnet siden den gang den ble vedtatt. Nå må denne loven oppheves, mener vi, slik at lave priser og forgubbing i eierskapet kan avløses av muligheten for høyere priser, mer effektiv ressursbruk og flere bosatte på landet. Vi forstår ikke at det skal være så vanskelig å samle et flertall for å liberalisere lovgivningen på dette området. Hvorfor kan ikke kjøper og selger selv få bestemme prisen ved omsetning av landbrukseiendommer? Jeg bare spør. Vi trenger da ikke et prisforstanderskap til å avgjøre spørsmålet! Hvis kjøper og selger blir enige om prisen, så handler de. Slik er det også når en kjøper en bil eller en bolig. Derfor bør markedsprisen legges til grunn også for landbrukseiendommer.

Det er ingenting som tyder på at konsesjonsloven er et tjenlig redskap til å fremme fornuftig ressursutnyttelse i en helhetlig landbrukspolitik. Enten vi liker det eller ikke, vil de selvstendig næringsdrivende i matvareproduksjonsbransjen i tiden fremover bli tvunget til å ta større ansvar for egen inntekt, derfor burde man legge forholdene til rette istedenfor å tviholde på et uhensiktsmessig lovverk. Dette kan gjøres gjennom å redusere omfanget av de reguleringer som hindrer landbruket i å være rasjonelt og effektivt, og jord- og konsesjonslovgivningen står sentralt i dette.

Det dokumentforslaget vi behandler i dag, er et skritt i riktig retning, og de foreslåtte endringer vil motvirke noen av de mest uheldige utslag av dagens lovgivning. Den varslede landbruksmeldingen vil være en egnet anledning for å komme videre med dette. Jeg vil på den bakgrunn ta opp forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet som er referert i innstillingen.

I den senere tid har spørsmål angående eiendomsforhold i landbruket vært i fokus. På den ene side står de som mener lovgivningen er et stengsel for aktive jord- og skogbrukere som kan øke verdiskapingen hvis et fritt marked blir realisert. På den annen side står sentrale krefter, bl.a. i landbruksorganisasjonene, som kjemper imot enhver liberalisering av landbrukslovgivningen. I den forbindelse er det prisverdig at Norskog har tatt initiativ til et prosjekt som skal se på hvordan lovverket er med på å styre verdiskapingen i norsk landbruk. Det legges vekt på å analysere hvordan aktiviteten kan økes. Hovedmålet med prosjektet er å klarlegge den betydning det har for verdiskapingen å få et fungerende marked for jord- og skogbrukseiendommer i Norge. Forskningsprosjektet er allerede i gang og utføres av Institutt for økonomi og samfunnsfag ved Norges landbrukshøgskole. Den endelige rapporten fra prosjektet forventes å foreligge i august 1999. Dette vil kunne gi Stortinget verdifulle innspill, som kan få betydning når saker om offentlig regulering av eiendomsmarkedet og verdiskaping i norsk landbruk skal behandles på et senere stadium og i samband med behandlingen av landbruksmeldingen.

Presidenten: Øystein Hedstrøm har tatt opp det forslag han refererte til.

Torstein Rudihagen (A): Det har vore mykje fokuering på det som blir kalla landbrukets multifunksjonel-

le rolle. Med andre ord: Landbrukets oppgaver er ikkje berre å produsere naudsynt mat, men det er eit viktig verkemiddel i distriktspolitikken for å bevare levande bygder og busettinga rundt omkring i dette landet. Det er klart at skal ein oppnå dei målsettingane, må ein ha eit regelverk for styringa. Utan planøkonomi og regelverk for landbruket, men med overlating til den frie marknaden, ville vi hatt heilt andre bygdemiljø enn vi har i dag. I så måte har konsesjonslovgivinga, odelslovgivinga og jordlova vore nyttig, men det inneber ikkje at ein ikkje nå har behov for å gå inn og sjå om denne lovgivinga nå imøtekjem våre landbrukspolitiske målsettingar og verkar i riktig retning.

Arbeidarpartiet har opna opp for evaluering og gjennomgang av dette. Vi har òg gått så langt, seinast i samband med landsmøtet vårt i helga, at vi seier at ein kanskje bør opne for ei høgare grense når det gjeld konsesjonsbehandling. Vi meiner at ein kanskje bør stramme inn odelslovgivinga og i det heile føreta ei sterkare prioritering av overføringane til landbruket, og har ymta frampå om ei mogeleg nedre grense når det gjeld omsetning i landbruksverksemd, som ei grense for om ein skal prioriterast med statlege overføringar.

I alle fall er dette noko vi må gjere på ein grundig måte, i ein prosess som må gå føre seg i hop med næringsutøvarane. Eg meiner det rette høvet til å gå inn i dette er når landbruksmeldinga som statsråden har varsla skal kome i løpet av 1999, ligg føre. Vi har gitt nokre signal og vink om i kva retning vi vil gå. Dermed er vi ikkje ueinige i framlegget her om at det er behov for å sjå på lovgivinga, men vi vil gjere dette i ein større samanheng, slik at vi er sikre på at vi gjer dei riktige vedtaka og har innsikt i dei konsekvensane som måtte kome.

Leif Helge Kongshaug (V): Når en vil få en landbruksmelding om relativt kort tid og arbeidet faktisk allerede er i gang, er det rett å vurdere denne saken i et større perspektiv og i en mer overordnet landbrukspolitisk sammenheng.

Årsaken til at jeg nå tar ordet, er at jeg vil gi uttrykk for at Venstre har sympati for mange av de tankene Høyre har på dette området. Jeg vil ikke gå i detaljer, men vil allerede her si at vi vel ikke går så langt som Høyre vil gjøre. En nedre konsesjonsgrense på 50 mål er å gå altfor høyt. Men at grensen justeres, er vel noe tiden er moden for.

Videre tar Venstre avstand fra formuleringer som at statens forkjøpsrett åpenbart har vært til skade for bosetting i distriktene. Jeg tror at hvis markedet hadde fått styre dette helt fritt, hadde bygdene sett annerledes ut, og vi hadde også hatt et annet kulturlandskap enn det vi har i dag.

Jeg vil bare kort få uttrykke forståelse for at Høyre ønsker å gi signal gjennom eget forslag i denne saken. Som sagt vil vi åpent være med og drøfte mange av de tingene som Høyre fremsetter. Men jeg formoder at både Høyre og Fremskrittspartiet på dette tidspunktet innerst inne synes at det må være rett å vurdere forslagene i forbindelse med den kommende landbruksmeldingen.

Karin Andersen (SV): I motsetning til foregående taler tar SV ordet i denne debatten for å uttrykke litt mindre sympati for det Høyre og Fremskrittspartiet står for av synspunkter i denne saken.

Vi ønsker også en gjennomgang av lovverket, fordi vi ønsker utvikling og ikke avvikling av landbruket. Vi ønsker å fokusere mer på *bolyst* enn *boplikt*, vi tror at det er en rett vinkling. Men hvis eiendomsrett og markeds mekanismer skal være de eneste rettesnorene for landbrukspolitikken heretter, blir det avvikling. Vi ønsker en gjennomgang av både odelslov og konsesjonslov. Vi ønsker en gjennomgang og en omfordeling av ressursene innenfor landbruket, da med motsatt innfallsvinkel av den Arbeiderpartiets taler hadde da han var oppe her og snakket om en nedre grense. Derimot synes vi det er på tide å få en øvre grense for overføringer til store bruk.

Vi ønsker også at gjennomgangen må ha som hovedsiktemål en gjennomgående økologisering av norsk landbruk. Vi må ha en politikk for å produsere mat i Norge. Det er et multifunksjonelt siktemål, som Rudihagen sa. Men hvis vi ikke holder steinhardt fast på at det skal være matproduksjon, kommer landbruket til å tape. Norsk landbruk er nødt til å være noe annet enn den store masseproduksjonen som foregår i andre land, vi taper uansett hvis vi legger oss på den linja. Derfor må en økologisering av landbruket generelt, men også spesielt, være en hovedmålsetting i alle de politikkgjennomgangene som vil komme i stortingsmeldinga. Dette vil vi komme tilbake til når stortingsmeldingen kommer. Vi kommer til å gå inn i det med det siktemål å reformere, men da i en motsatt retning av det Høyre og Fremskrittspartiet i dag har snakket om.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg hadde vel i utgangspunktet trodd at det skulle bli relativt få innlegg om denne saken, for et flertall i komiteen har sagt at man ønsker å drøfte dette spørsmålet i sammenheng med den varslede landbruksmeldingen som vil bli framlagt.

I og med at Senterpartiet er med på flertallsinnstillingen har vi sagt oss positive til å få en evaluering av loven, men det betyr ikke at vi har sagt oss positive til å foreta endringer i loven. Den evalueringen som skal foretas, skal selvsagt danne grunnlaget for om det vil være fornuftig å foreta visse endringer i den.

Men la meg nå si at når man gjør konsesjonsloven til et spørsmål om markeds mekanismer og fri prisdannelse på landbrukseiendommer, har man med respekt å melde ikke skjønt mye av dynamikken i norsk landbrukspolitikk. Spesielt i de områder representanten Gabrielsen representerer, vil et slikt system kombinert med en dramatisk heving av konsesjonsgrensen medføre en rasing av landbruket. En overgang til markedspris kombinert med en høyere konsesjonsgrense vil føre til at det ikke vil være mulig å omsette landbrukseiendommer til landbruksformål, verken som selvstendige bruksenheter eller som tilleggsjord. Og når dette forslaget kommer fra de partier som samtidig ønsker et sterkt press både på prisutvikling, på inntektsutvikling og på bruksstørrelse i landbruksnæringen, blir et annet paradoks at man skal

bruke det eneste virkemidlet man har for å regulere prisene på landbrukseiendommer, i en retning som gjør det økonomisk forsvarlig å drive landbruk. De mekanismene skal man fjerne – la markedet rå – samtidig som man har tro på at man skal klare å få til større og mer rasjonelle enheter som i tillegg skal bli billigere i drift. Men la gå med det – den stortingsmeldingen som kommer, vil vise dette, og vi skal ha en mer grundig debatt da.

Jeg har bare lyst til å signalisere at vi selvsagt er positive til en evaluering, selv om jeg for min del har begrenset tro på hvilke muligheter som ligger for å foreta endringer i det systemet vi har i dag. Jeg er særdeles glad for det representanten Rudihaugen har sagt i sitt innlegg. Jeg slutter meg fullt ut til det han har sagt, at dette er et viktig fundament i landbrukspolitikken, at bosettingen i mange bygder vil bli dramatisk endret hvis man foretar vesentlige forandringer i dette regelverket. Iallfall Arbeiderpartiet har skjönt at dette er et sentralt element i norsk landbrukspolitikk.

Ivar Kristiansen (H): Jeg synes det har vært en positiv debatt. Selv om det siste innlegget fra representanten fra Senterpartiet, kanskje bidrog til å redusere det som kunne ha blitt en særdeles vellykket avslutning på denne debatten, tror jeg det likevel er grunn til å se litt optimistisk på oppfølgingen, for her uttaler den ene etter den andre at man er villig til å foreta en revisjon av dagens konsesjonslov. Jeg kan ikke skjønne annet enn at dette må ha spor i seg til å kunne ende positivt.

Jeg tror ikke vi i en debatt som denne skal blande inn alkens andre forhold og lover som er gjeldende innenfor landbruket. Jeg tror man må skille klart mellom eksempelvis konsesjonsloven og odelsloven, dette bør ikke nødvendigvis være noe som helt nøye henger sammen når man skal diskutere den generelle landbrukspolitikken videre. Men jeg synes dette spørsmålet, som etter hvert begynner å bli nokså overmodent, også handler om levende bygder – siden dette har vært trukket fram av nok så mange i debatten.

Hva er egentlig distriktspolitikk? Jo, det må jo være myndighetenes aktive politikk for å bidra til vekst og utvikling i Distrikts-Norge. Og det er ingen tvil om at Landbruks-Norge er en vesentlig del av det såkalte Distrikts-Norge. Hva angår bosettingen i Distrikts-Norge, på landsbygda, er det ikke tvil om at hvis vi tar oss bryet med å se litt bakover i tiden og utover i landet, ser vi at de gamle kjøpmenn som var til stede på landsbygda, finner vi i historiebøkene. Skolene er nedlagt, fordi det ikke lenger er skolebarn nok til å fylle klasserommene. Vi ser rett og slett at det stadig er færre å levere varer og tjenester til i Distrikts-Norge. Vi ser sågar at de som hører hjemme på landsbygda, landbrukets egne organisasjoner, også har tatt den samme ferden som de andre og flyttet fra Landbruks-Norge med sine virksomheter. Det betyr at hvis man ikke er villig til å se på praktiseringen av konsesjonsloven, som, hvis man endrer den, kan være et bidrag til å snu strømmen litt, har man etter min oppfatning ikke tatt denne debatten tilstrekkelig på alvor. Dette handler ikke, slik SV er inne på, om stordriftens fordeler.

Jeg tror kanskje man forkludrer landbruksdebatten ved å si at en enhet på 10, 20, 30, 40 eller 50 dekar har noe med stordriftfordel å gjøre innenfor norsk landbrukspolitikk. Men hvis man ikke tar seg bryderiet med å se på hvordan vi kan gjøre Distrikts-Norge mer attraktivt, hvordan vi kan få folk til å prioritere å ha 10, 15, 20, 30 eller 50 dekar å pusle med, og se det som mer attraktivt enn å være i byen, hvor det finnes diverse tilbud for å utnytte fritiden på en fornuftig måte, ja, da tar man ikke denne debatten helt på alvor.

Når vi diskuterer spørsmålet om levende bygder, tror jeg man må stille spørsmål om hvor mye dokumentasjon som må til for å se på den utviklingen vi har hatt innenfor Distrikts-Norge, før man alvorlig griper fatt i også å gjøre omsetningen av landbrukseiendommer mer hensiktsmessig for å bidra til å styrke bosettingen. I dag virker konsesjonsloven stikk motsatt. Den reduserer rekruttering, den er et hinder for investering/kapital. Kredittinstitusjonene har rett og slett ikke noe å ta pant i, og så går jobben via Stortinget for å øke rammen til landbruksbank osv.– og jeg ser at det samme flertallet som utgjør flertallet i dag, ikke har vært villig til å ta de nødvendige løft. Det skal ikke jeg kritisere dem for, men vi må i hvert fall skape arenaer som gjør at kapitalen kan komme inn og bidra til vekst og utvikling også innenfor denne næringen.

Og bare for å klargjøre, siden enkelte ønsker å angripe Høyre for at vi vil landbrukspolitikken til livs, vil jeg få lov å sitere hva vi sier i forslaget:

«Det presiseres i loven at vilkår som settes for konsesjon skal ligge innenfor de formål loven skal fremme.»

Jeg vil tro at det skulle være tilstrekkelig til å forstå at det ikke er landbrukspolitikken generelt vi vil til livs, snarere tvert imot.

Helt til slutt: Jeg går ut fra at når det forslaget som er fremmet av komiteen, i dag blir vedtatt, vil dette bli en sentral del av landbruksmeldingen. Jeg håper at statsråden, som er den neste som skal ha ordet, kan bekrefte at dette vil bli gjort på en grundig og selvfølgelig effektiv måte, uten at konklusjonen blir fremmet her og nå.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at statsråden nok ikke er den neste. Derimot blir det replikkordskifte.

Karin Andersen (SV): Jeg er ikke helt sikker på om representanten Kristiansen fikk med seg at SV var for en gjennomgang av både konsesjonslov og odelslov, og at vi ikke har uttrykt noe spesielt om grenser i denne sammenhengen.

Grunnen til at jeg tok ordet, var nettopp innlegg fra Høyre og Fremskrittspartiet som trakk opp linjer som kunne resultere i et slikt bilde som jeg var oppe og beskrev. Det var ikke noe spesielt ønske fra vår side om å begynne en debatt her og nå om akkurat hvor denne grensen skal gå. Men det var tydelig at de representantene som har fremmet dette forslaget, ønsker en landbrukspolitikk som går i stikk motsatt retning av det vi ønsker. Derfor er det viktig for oss å markere hva vi mener om

det, og også si litt om etter hvilke linjer vi ønsker dette skal gå.

Ivar Kristiansen (H): Nå har jeg jo hørt de innleggene som har vært holdt av representanter fra Høyre og Fremskrittspartiet. Jeg tror det bare er positivt for debatten og for den videre drift, både i landbrukspolitikken og på landsbygda, at en finner andre innlegg og en annen politikk enn det en finner i SVs programmer.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Statsråd Kåre Gjønnes: Jeg vil si meg tilfreds med innstillingen og for så vidt også med den debatten som nå har vært i salen. Jeg skal bekrefte at dette naturligvis vil bli tatt opp til drøfting i landbruksmeldingen, med den plass det fortjener. Det er helt opplagt at lov og regelverk i stor grad styrer mye av utviklingen i landbruket, og derfor vil det være helt unaturlig om ikke disse temaene blir en del av det som drøftes i meldingen. Men jeg vil samtidig gi uttrykk for at å endre en del av disse lovene klart vil ha sidekonsekvenser som man vil måtte drøfte like seriøst. La oss ta et eksempel: Hever vi f.eks. arealgrensen for konsesjon opp til 50 dekar, vil det vel måtte bety at en da definerer det som er under 50 dekar, ut av jordbrukspolitikken, og det vil også bety at en definerer disse brukene ut av det som eventuelt går på prisregulering. Det vil si at markedet for den delen av Moder Norge blir et annet. Det blir naturligvis andre krefter, med mye større kjøpekraft, som da kan gå inn og f.eks. kjøpe et bruk på 50 dekar, som ikke er så rent lite i norsk bruksstruktur slik den er i dag. Og disse sidevirkningene synes jeg det nå er riktig av meg som statsråd å be samtlige tenke gjennom i forbindelse med den debatten vi vil få, der vi skal drøfte dette i en større sammenheng. Eventuelt å oppheve prisreguleringen vil bety at en får en annen rekruttering i landbruket, i den grad det da er eiendommer som går på fritt salg. Og en del av bærekraften i norsk landbruk er jo at prisen på eiendommer ikke er større enn at en skal greie å forrente et bruk gjennom den inntjeningen en har av det. Det betyr vel at inntjeningen vil måtte bli større hvis investeringen som må til for å erverve disse enhetene, også blir større. Dette er noen av de paradokser som vi er nødt til å forholde oss til når vi skal gjennom dette.

Når det gjelder rekrutteringen til norsk landbruk, håper jeg en i framtiden vil rekruttere folk med stor kreativitet for å nå målet om levende bygder, som en her har vært inne på. Men da må vi samtidig greie å ha en landbrukspolitikk som for det første gjør at det er interessant å bli rekruttert inn i denne næringen. Det betyr at en må ha en inntjening i denne næringen som gjør at f.eks. ungdom som vil inn i næringen, har mulighet til å eksistere der. Her ligger det kjempeutfordringer i norsk landbrukspolitikk som vi vet vi vil møte i løpet av et par års tid, kanskje på en ganske ubehagelig måte – i hvert fall ut fra det mange av representantene i denne sal ønsker å se, eller tenker seg, når det gjelder landbruk i framtiden.

Jeg har ellers bare lyst til kort å nevne at også de partiene som vi har hørt representanter fra i dag, også i tidli-

gere innstillinger har uttalt seg om på hvilken måte disse lovene skal brukes. Også fra Høyres side er det sagt at lovanvendelsen skal ivareta hensyn til bosetting og næringsutvikling, samtidig som en fremmer et ønske om strukturutvikling. Hvis en skal oppnå alt det som f.eks. lå i St.prp. nr. 8 for 1992-93, som var et uttrykk for et ønske om et robust landbruk, kan en si: Vil en målet, må en ville midlene – og midlene i en slik sammenheng har jo også i stor grad noe med lovverket å gjøre. Så jeg ønsker at en kommer så langt at en nå begynner å få konkretisert ting. I forbindelse med meldingen må vi naturligvis forholde oss til alle disse bitene. Men en løser ikke utfordringene i norsk landbruk ved å avvike lovverket, vi må heller se på justering, som eventuelt betyr bedre måloppnåelse.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øystein Hedstrøm (Frp): Statsråden var i sitt innlegg inne på spørsmålet om levende bygder. Det vi i hvert fall med 100 pst. sikkerhet kan konstatere, er at dagens konsesjonslovgivning har betydd det motsatte. I etterkrigstiden har vi med konsesjonslovgivningen opplevd den største folkeflyttingen fra distriktene til sentrale strøk i norgeshistorien. Det mener Fremskrittspartiet bør være en hovedgrunn for å se på alternative løsninger. Han var også inne på spørsmålet om konsesjonsgrenser og prisregulering. Jeg har her et oppslag fra Aftenposten av 25. mars i år der Norsk Bonde- og Småbrukarlag sier: «Hold fingrene unna småbrukene.» Det står så:

«Når selgeren av et småbruk inngår en frivillig avtale med en kjøper som vil bosette seg og drive bruket, må politikerne holde fingrene av fatet.»

Videre:

«Departementet overkjører så vel kommunale som fylkeskommunale organer, som heller vil benytte de mange småbruk på salg for å lokke til seg folk som ønsker å slå ned i distriktene.»

Og assisterende generalsekretær i Bonde- og Småbrukarlaget sier:

«Vi trenger å bevare de små bruk for barnefamilier og andre som ønsker å slå seg til i bygdene. Småbrukene ligger ofte idyllisk til med barnevennlige og trivelige tun.»

Så mitt spørsmål til statsråden blir: Er landbruksministeren enig i at dagens praksis med statlig bruk av kjøpsrett er til skade for distriktbosetting, lokalt selvstyre og den private eiendomsrett?

Statsråd Kåre Gjønnes: Jeg har vel nå uttrykt noen ganger – og jeg mener det faktisk fremdeles – at av og til blir politikk retorikk. Ut fra den analysen har jeg forsøkt å gå inn på hva jeg selv frambringer gjennom politiske innlegg. Jeg er veldig opptatt av måloppnåelse, og det betyr at retorikken da må resultere i et mål. Jeg tror – for å uttrykke meg såpass forsiktig – at konsesjonsloven på ingen måte er grunn for den folkeflyttingen som vi har hatt i Norge fram til i dag. Det vil være helt andre forhold som kommer til å få stå i fokus hvis man skal ha en ana-

lyse omkring det spørsmålet. Det kan være grunn til å tenke over på hvilken måte dette skal justeres ut fra en ny tid og nye utfordringer, det er det klart vi alltid skal gjøre. Men fram til i dag har ikke konsesjonsloven vært årsaken til dette.

Jeg har også lyst til å si at når representanten Hedstrøm bruker Bonde- og Småbrukarlaget som sin fanebærer når det gjelder å holde fingrene unna fatet, at det vel ligger en del ting i den politikken – som organisasjonen gir uttrykk for, som betyr ganske mye større uttelling enn hittil på en del av de budsjettene som Stortinget skal behandle – som jeg egentlig ikke synes har fått prioritet hos enkelte politiske partier i så måte. Så når man plukker fram én blomst, bør man kanskje ta med hele buketten for at bildet skal bli relevant.

Når det gjelder bruk av statlig forkjøpsrett, er det etter lov som Stortinget har vedtatt, og jeg tror at den brukes med skjønnsomhet i dag. Det er klart at en finner ikke én sak som er lik en annen. Og i og med at en her er inne og behandler en sak i forhold til to parter, er det alltid en part som taper. Den parten vil være misfornøyd. Men det kan være at det er et mål å bruke statens forkjøpsrett for å styrke et annet bruk, rett og slett bidra til å opprettholde bosetting, og ikke det motsatte.

Presidenten: Det er ingen flere blomster til statsrådets bukett – replikkordskiftet er dermed omme.

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): Jeg vil gjerne diskutere dette litt på statsrådets egne premisser. Jeg skal ikke da blande inn markedsøkonomi og fri prissetting for eiendommer, men dvele litt ved den praksis som følges.

Jeg har et konkret eksempel: Det gjelder en konsesjonseiendom, hvor arealet er fordelt på syv teiger. Det er en stor andel gammel skog på eiendommen. Et langsiktig anslag på årlig uttak er ca. 300 – 320 m³. Kjøpesummen var 500 000 kr – dette var i Grue. Han som søkte om konsesjon, var meget godt skikket til å drive denne konsesjonseiendommen. Han hadde også slektsmessig tilknytning til eiendommen. Det er ikke noen bolig på konsesjonseiendommen, men den kan drives på en tilfredsstillende måte fra søkerens bolig på Kirkenær. Hans kompetanse, tror jeg jeg kan forsikre, ville være en berikelse av skogmiljøet i bygden. Og det er meget god veiforbindelse til alle teigene på konsesjonseiendommen. Teigene ligger innenfor et begrenset område. Bonitet, topografi og driftsforhold gjør det mulig å drive skogen hele året.

Her ser man at det er en rekke positive ting som kanskje kunne bli tilført miljøet gjennom en slik konsesjonssøker. Men når departementet skal ta standpunkt til denne saken, velger de altså fullstendig å se bort fra disse tingene og bare konsentrere seg om en eneste ting. Det står her at departementet er enig i at eiendommen kan drives på tilfredsstillende måte fra søkerens bolig på Kirkenær. Bonitet, topografi og driftsforhold gjør det mulig å drive i skogen hele året. En kan imidlertid ikke se at dette forhold på en avgjørende måte taler mot bruk av forkjøpsrett.

Så jeg har inntrykk av at denne forkjøpsretten brukes på en veldig absolutt måte. Man ser først og fremst på arronderingen av arealer, men man ser helt bort fra det initiativ som våre bygder meget godt trenger når det gjelder folk som er såpass interesserte at de vil kjøpe en slik eiendom – og har kvalifikasjoner for å drive den.

Dette var ment som et innspill i den debatten som jeg forstår statsråden er interessert i. Det gjelder anvendelsen av gjeldende lov, og dreier seg altså ikke om spørsmålet om prisfastsettelse osv.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 495)

S a k n r . 6

Innstilling frå familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/98 av 29. mai 1998 om endring av vedlegg XIX i EØS-avtalen om forbrukervern (Innst. S. nr. 26 (1998-99), jf. St.prp. nr. 87 (1997-98))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 495)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget går da til votering over sakene 1- 6 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram ett forslag, fra Kristin Halvorsen på vegne av Sosialistisk Venstreparti. Forslaget er omdelt i salen.

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1.oktober 1998:

Storingsrepresentanter	kr 440 000 pr. år
Regjeringsmedlemmer	kr 625 000 pr. år
Statsminister	kr 765 000 pr. år

Presidenten: Her foreligger et alternativt forslag fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Saken sendes tilbake til Stortingets lønnskomisjon. Stortinget forutsetter at økningen i godtgjørelse for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer ikke blir større enn den generelle lønnsøkningen i arbeidslivet.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti bifaltes komiteens innstilling med 98 mot 11 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.44.00)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Med virkning fra 1. oktober 1998 fastsettes lønnen for Høyesteretts medlemmer slik:

Høyesterettsjustitiarius kr 800 000 pr. år.

Høyesterettsdommer kr 660 000 pr. år.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

1. Prosjektet rv 35 Lunner-Gardermoen tas opp som riksveganlegg.
2. Bompengeselskapet «Hadelandsvegen A/S» får tillatelse til å kreve inn bompenger av trafikk gjennom bomanlegget til delvis finansiering av vegprosjektet.
3. Samferdselsdepartementet ved Vegdirektoratet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet «Hadelandsvegen A/S» samt å fastsette nærmere regler for finansieringsordningen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 48 (1997-98) – Om omsetningsrådets virksomhet og regnskap for 1995 og 1996 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten har Øystein Hedstrøm satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endringer i konsesjonsloven i tråd med forslagene i Dokument nr. 8:113 (1997-98). Forslagene legges fram i forbindelse med den bebudede landbruksmeldinga.»
Det votes først over dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 76 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.45.42)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:113 (1997-98) – forslag fra stortingsrepresentantene Ansgar Gabrielsen, Oddvard Nilsen og Ivar Kristiansen om endringer i konsesjonsloven og andre berørte lover – oversendes Regjeringen til vurdering i forbindelse med landbruksmeldinga.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 53/98 av 29.mai 1998 om endring av vedlegg XIX i EØS-avtalen om forbrukervern i samsvar med forslag i St.prp. nr. 87 (1997-98).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 7*Referat*

Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 11.50.
